

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quid sit species?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Et quamvis hæc responsio bona sit, videtur tamen mihi melius responderi dicendo duplicem esse relationem, unam immediatam ad speciem, alteram mediatam ad individua.

III.

Quomodo genus dicitur correspondere materiae & differentiæ formæ.

Dubium 3. Utrum proprie dicatur genus correspondere materiae, & differentiæ formæ? R. gen^o materiae & differentiam formæ respondere, non per identitatem naturæ, quasi gen^o idem sit ac materia, differentiæ idem ac forma, sed proportionem & similitudinem, quia genus in multis materiæ imitatur, & differentiæ formæ. Quod autem gen^o non sit propriè & identitate materiae & differentiæ forma, patet, quia multa constant genere & differentiæ v.g. angeli qui tamen non constant materiae & forma, ergo gen^o non est materiae & differentiæ forma per identitatem naturæ: Deinde omnium subalternarum est eadem materia, sed non est idem genus, ergo major patebit ex libris Physicorum, minor patet etiam, nam genera lapidum, herbarum, animalium sunt diversa. Quod autem gen^o in multis imitetur materiæ, & differentiæ formam probatur: Quia sicut materia est perfectibilis per formam, ita genus per differentiam, & sicut forma est perfectiva materiæ, ita, differentiæ generis suo modo; Item sicut materia est potentialis ad formam, ita genus ad differentiam, & sicut forma actualitèr materiæ, ita differentiæ gen^o, & quemadmodum materia est indifferens ad multas formas recipiendas, ita etiã

genus est indifferens ad multas species, unde frequentèr Philosophus materiæ genus appellat, & contra genus materiæ, imò ex hinc universalitèr dicitur genus contrahi per differentiam ad aliquam certam, determinatamq; speciè veluti pars materialis, hinc etiã vulgatum in Scholis versatur dictum; Genus sumitur a materia, differentiæ a forma.

Dubium 4. Unde sumatur distinctio generis & differentiæ?

Ad quod R. Genus desumi posse ab effectu, vel operatione magis communi, & differentiam ab operatione minus communi, sic quia videmus sensationem esse operationem communem homini & bruto, colligimus in homine & bruto dari principium formale talis sensationis ipsi communi, & quia videmus quòd homo discit, quæ operatio non est tam communis quàm sensatio, colligim^o per discursum hominè differre à bruto.

Dubium 5. est. An genus prædicetur ut totum, vel ut pars?

R. genus prædicari de suis inferioribus ut pars actualis, & totum potentiale.

Probatur 1. p.

Quia genus ingreditur constitutionem totius inferioris verbi gratiæ hominis, ergo prædicatur de ipso ut pars actualis.

Prob. 2. p.

Quia ad hoc ut aliquid prædicetur per modum totius de suis potentialis inferioribus sufficit ut superius includatur in inferiori, & inferius non includatur in ipso sed talis est natura generica ergo.

DISPUTATIO III.

DE SPECIE, SECUNDO PRÆDICABILI.

Quamvis hic de differentiâ prius agendum fore videri possit, utpote quæ est contractiva generis & constitutiva speciei, nihilominus cum species generi sit correlativa, & perfectius prædicetur quàm differentiâ, hunc sibi congrue vendicari locum; Variè autè sumi potest, nã imprimis tam apud sacros quàm profanos Scriptores accipitur pro eleganti & pulchra venustate corporali, quæ à Politicis dicitur & judicatur digna Imperio, unde etiam Saltes inquit, specie tua & pulchritudine tua intende; secundò accipitur pro aliqua re, seu similitudine alicujus rei faciendæ; tertio modo sumitur à Porphyrio pro specie Logica quæ est correlativa generi; & quarto demum, pro specie prædicabili ad inferiora relata, & de his posterioribus duabus speciebus in præsentia cum Porphyrio c. 2. hic nobis sermo erit, unde sit.

QUÆSTIO I.

Quid sit Species?

I.

In hac quæstione examinabo non modò definitionem speciei subijcibilis, verum etiam prædicabilis, quia Porphyrius considerans quomodo quælibet res in serie prædicamentali contemplari possit tam in ordine ad superiora, quàm ad inferiora, utriusq; definitionem singularem tradidit de quibus inter Authores controversatur num rectè sint assignatæ. Antequam ad quæstionem resolvendam accedam.

Notandum primò: Speciem subijcibilem esse, quæ generi subijcitur, seu quæ habet genus supra se, verbi gratiæ animal, homo, &c. nam animal habet supra se substantiam, quæ est genus respectu substantiæ animalis, & substantiæ lapidis, cum de illis tanquam de specie differentiabilibus prædicetur. Species prædicabilis est quæ non tantum habet supra se genus & ei subijcitur, sed etiam habet infra se plura numero distincta de quibus prædicatur. Quando autem Porphyrius in capite secundo de specie egit de specie subalterna, non egit de illa tanquam de secundo universalis, sed solum specie subijcibili, unde species infima, seu athoma, quæ etiam specialissima vocatur secundum prædicabile est.

II.

Quomodo distinguantur subijcibilis & prædicabilis.

Notandum secundò: Speciem subijcibilem & prædicabilem in hoc distingui,

quòd esto tam subijcibilis quàm prædicabilis habeat supra se genus, tamen species subijcibilis non semper est prædicabilis prædicatione ad secundum universale requisitâ; nam species subalterna (species autem subalterna vocatur, quæ habet alias species sub se) est subijcibilis, verbi gratiæ animal quod subijcitur substantiæ, non tamen est species prædicabilis, quia licet animal prædicetur de homine & bruto, non propterea debet dici species prædicabilis, cum de his non prædicetur tanquam de numero solo distinctis, sed dici potius debet genus cū de his veluti specie distinctis prædicetur, unde advertendū speciem subalterna si comparatur ad suū superius videlicet genus esse speciem subijcibilem, si verò comparatur ad sua inferiora esse genus propter rationem assignatâ, quia nempe potest prædicari de pluribus specie distinctis, contra verò contingit in specie prædicabili, quæ licet semper subijcitur generi, nunquã tamen est genus, cum nunquã de specie distinctis, sed semper de solo numero distinctis prædicetur. Quibus præmissis & prænotatis ad Resolvendam quæstionem progredior &

DICO I. Bene definitur cum Porphyrio species subijcibilis, quid sit illa quæ subijcitur generi & de qua genus in quid prædicatur.

Hæc est Scoti q. 2. 1. Universalium, & Probatur Generali probatione tum quia omnibus & singulis convenit, tum quia sufficienter explicat naturam speciei subijcibilis.

IV.

Genus sumitur ab effectu magis communi.

V.

Genus prædicatur de suis inferioribus ut pars actualis & totum potentiale.

speciebus, ergo, probatur hoc ant. explicando ejus particulas, Dicitur itaq; quod sit illa, seu illud universale quod rationem generis habet, & conuenit cum reliquis praedicabilibus, & distinguitur ab individuo, quod licet subijciatur generi, nihilominus tamen non subijciatur generi, ueluti universale sicut subijciatur species subijcibilis.

IV. Dices; Species subijcibilis non est universale, ergo per hanc particulam non poterit distingui ab individuo, & distinguendo ant. no est formaliter & reduplicative sumpta universale, concedo ant. non est specificative sumpta universalis, nego ant. & consequentiam. Per quid patet sufficienter quid dicendum sit ad illam contentionem, quam aliqui fuse texunt per quid nam species ab individuo distinguitur cum utraq; generi subijciatur, & aliqui existimant, quod per particulam immediate quam dicunt subintelligendam esse in definitione speciei subijcibilis, hoc scilicet gratis dicitur, tum quia additur particula cujus Porphyrius nullam fecit mentionem, tum quia sequeretur quod homo non esset species substantiae, quia ei immediate non subijciatur quod falsum est, adeoq; gratis distinguunt per ly immediate, & melius per particulam universale.

Reliquae Particulae in definitione positae locum differentiae habent, nam per illas sufficienter distinguitur a genere, ut genus est: quia genus ut genus formaliter non subijciatur, nec aliquid de ipso praedicatur. Et licet genus praedicetur etiam de individuis, tamen de iis per praedicatur tanquam de universalibus, imo nec praedicatur de iis immediate, & si quandoq; immediate, tamen tunc non praedicatur de iis per modum generis, sed potius per modum speciei ut dixi supra. Sed Incontra

V. Arguitur Definitio speciei subijcibilis non est notior suo definito, ergo: probatur ant. quia non est notius quid sit genus, quam quid sit species, sed subijci generi non potest esse notius quam ipsum genus ergo. R. negando ant. Ad probationem dist. ma. non est notius ex natura sua quid sit genus transeat ma. non est notius ex suppositione, ex eo quod aliquis cognoscat quid sit genus & no cognoscat quid sit species, nego ma. & coeessa mi. nego consequentiam.

Instatur: Non potest cognosci genus quin cognoscatur species, cum gen^o definiatur per ordinem ad speciem, ergo falsum est quod genus cognoscatur no cognita specie. dist. ant. Quin cognoscatur species ut species formaliter, nego ant. quin cognoscatur species materialiter, seu aliqua res quae est species concedo ant. & similiter distinguo consequens non cognita specie formaliter, nego consequentiam non cognita specie materialiter concedo consequentiam. Itaq; quando definitur genus per ordinem ad speciem, debet intelligi per speciem naturae distinctae rationis inter se ut sensus sit, quod genus sit illud quod praedicatur in quid de naturis distinctae rationis, similiter quando definitur species per ordinem ad genus, no debet hoc intelligi de genere formaliter prout est primu praedicabile, sed de genere fundamentaliter & materialiter.

Urgetur. Omne correlativum debet per suum correlativum defini, sed definitur hic F. Amandi Hermann Logica,

Species formaliter, ergo per genus formaliter consideratum, subsumo sed genus formaliter consideratum non est notius quam sit species formaliter considerata, ergo species non poterit defini per ordinem ad genus, quia sic definitio non erit notior suo definito. R. negando ma. Quia ut bene notant Tartaretus & Blanchus unum relativum non debet defini per suum correlativum, sed per fundamentum sui correlativi, quod Blanchus hoc discursu confirmat, quia genus respicit species, & species genus eo modo quo universale respicit inferiora, sed universale non respicit inferiora ut relativa sunt, ergo nec species genus, nec genus species prob. mi. nam in definitione universalis nulla fit mentio relationis inferioritatis, definitur namq; quod sit unum aptum inesse multis, ergo universale solum respicit inferiora ut multa sunt, non solum ut relativa sunt.

DICO 2. Bene etiam species praedicabilis definitur a Porphyrio, quod sit illa quae de pluribus numero differentibus praedicatur in quid. Hec est etiam Scoti supra Eamq; expressis quodammodo verbis tenet D. August. c. 7. Catheg. dicens: Species autem est, quam quidam & formam vocant, quia secundum multa & differentia quid sit numero praedicatur atq; ostenditur, ut est homo. Idem exemplum speciei adfert D. Bernard. in tract. de Erroribus Abailardi c. 3. ubi assentit; Posito genere non quidem ponitur species, sed postea specie ponitur genus --- quomodo qui homo est necessario est animal, & infra: Nam etsi verum sit dicere si homo est animal est, non tamen vera est conversio qua dicitur, si animal est homo est. Ubi non modo generis & speciei mentionem facit, verum etiam genus magis latere, quam species docet, atq; adeo genus de specie esse praedicabile insinuat & speciei generi subijci. Probatur Conclusio etiam ratione, sicut praecedens: convenit enim cum genere in ratione praedicabilitatis & differt in eo a genere, quod genus de specie differentibus praedicatur, species vero praedicabilis praedicatur de solo numero differentibus, per quod etiam differt ab omnibus aliis praedicabilibus, nullum enim aliud praedicabile praedicatur in quid de solo numero differentibus complete; dixi complete, quia eo ipso quod praedicatur in quid de solo numero differentibus, dicit totam essentiam illorum & per consequens praedicatur complete, sicut genus eo ipso quod praedicatur de pluribus specie differentibus ut pars essentiae praedicatur, ut notavit Mastrius d. 5. Log. q. 2. a. 2. Sed in Contra

VI. Definitur praedicabilis

III. ad huc

Arguitur I. Ex conclusione & data definitione sequeretur Deum esse speciem, sed hoc est inconueniens, ergo, prob. sequela: quia Deus praedicatur de pluribus numero differentibus, ergo prob. ant. Quia natura divina, seu Deus praedicatur de Patre, Filio, & Spiritu S. quia vere dicimus, Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus sanctus est Deus, ergo. R. negando sequelam cujus probationis ant. distinguo, Deus praedicatur de pluribus numero differentibus cum sui multiplicatione, nego ant. sine sui multiplicatione, concedo ant. & nego consequentiam. Itaq; ad rationem universalitatis, & consequenter speciei, non sufficit us quomodo cumq; praedicatur de pluribus, sed id debet fieri etiam cum sui multiplicatione. Sed

VII. Arguitur in contrarium primu

Instatur Secundum Scotum l. d. 23. q. un. in fine & d. 26. q. un. In divinis potest à personis abstrahi persona ut sic, sed sic abstracta prædicabitur de illis tribus cum sui multiplicatione, ergò adhuc conveniet ista definitio personis divinis, sed subsumo, ille conceptus personæ ad illa tria supposita non est conceptus speciei, ergò definitio conveniet alteri: Ad hoc argumentum aliqui respondent & dicunt, conceptum illum habere rationem speciei, quia in ratione personæ non nisi numero differunt. Pasqualig. autem dicit, nec habere rationem speciei, nec rationem generis, quia omne prædicabile finitum est ac limitatum, & idè personæ divinæ cum sint infinitæ, non habent rationem alicujus prædicabilis ex quinque; Porphyrianis: sed esse aliquod speciale Porphyrio incognitum. Arriaga dicit habere modum generis, quia divinæ personæ in ratione divinæ personæ formali specie differunt, quia Paternitas, Filiatio & Spiratio passiva sunt relationes diversæ speciei; Ego autem R. talem conceptum admittendo illum habere modum prædicandi speciei, non tamen propriè, siquidem species propriè dicta ad hæcitatatem potentialitatem dicere debet, personæ verò divinæ nullam dicunt potentialitatem, Et licet Paternitas, Filiatio, & Spiratio quatenus relationes, sint diversæ speciei, quatenus personæ, tamen solo numero differunt, ut notavit Maftrius loco citato.

VIII.
Secundum.

Arguitur 2. Hæc definitio conveniet alteri à definito, ergò non est bona: probatur ant. Quia conveniet generi, ergò: probatur ant. Quia genus est prædicabile de pluribus differentibus numero in quid, ut cum dico Petrus est animal, Paulus est animal, ergò. R. negando ant. cum ant. probat. cujus probationis ant. dist. Genus prædicatur in quid de pluribus numero differentibus in quid completè, & immediatè nego, in quid mediatè & incompletè concedo ant. & nego consequentiam, Definitio autem illa intelligenda est de prædicatione immediata & completa per quod patet, quòd licet aliqua naturæ sint in se incompletæ ut est materia, anima &c. prædicabilitatem adhuc futuram completam, quia prædicantur de suis inferioribus secundum totam essentiam, & sic licet ipsæ naturæ non ponantur directè in prædicamentis, ponuntur tamen directè in prædicabilibus, veluti differentia, quæ directè in prædicabilibus ponitur, & tamen indirectè tantum in prædicamentis.

Instatur; Differentia, proprium, accidens, prædicantur in quid de suis inferioribus completè, quia rationale, risibile, & album prædicantur completè de homine, rationali, risibili, & albo: ergò definitio competit alteri à definito non modò secundum prædicationem incompletam, sed etiam secundum completam. R. dist. differentia, proprium, & accidens, &c. comparata ad sua propria inferiora concedo ant. comparata ad sua subiecta, vel quasi subiecta nego ant. & consequentiam. Itaq; prædicta & enumerata prædicabilia dupliciter considerari possunt: scilicet ad propria inferiora & ad sua subiecta, vel quasi subiecta in quibus sunt, si primo modo considerentur, tunc prædicantur de suis inferioribus per modum speciei, habentq; ra-

tionem speciei: nam & illis tunc speciei definitio competit; quando verò considerantur posteriori modo, tunc non rationem speciei habent. sed gaudent ratione illorum trium universalium ut benè notat Majoronius.

Urgetur; Homo est species, sed homo non prædicatur de pluribus numero differentibus tantum, ergò si non conveniet alteri à definito, saltem non conveniet omnibus speciebus, probatur mi. quia ma. tanquam certa supponitur, homo prædicatur de pluribus specie differentibus, ergò non prædicatur tantum de pluribus numero differentibus, probatur ant. quia prædicatur de femina & viro, sed hi distinguuntur specie, ergò: probatur mi. Plus distinguitur femina à viro, quàm unus vir ab alio, sed unus vir ab alio distinguitur numero, ergò si femina à viro plus distinguitur quàm vir à viro, specie distinguuntur. Propter hoc argumentum dixit agricola speciem infimam posse esse genus intermedium, sed inepetè cum tunc non esset species infima, seu ultima, seu potius subalterna. Quare R. aliter negando mi. cum ant. probat. cujus probationis minorem distinguo, sed hi, id est vir & femina distinguuntur specie essentiali nego mi. accidentaliter concedo mi. Itaq; Aristoteles expressè docuit 10. Met. t. 28. Virum & feminam non distingui specie essentiali, sed accidentaliter, unde accidentaliter vir & femina differunt plus quàm duo viri, non verò essentialiter.

QUÆSTIO II.

Per quid constituitur species in esse
Universalis?

Hujus quæstionis origo & principium est duplex, illa in præterita quæstione assignata speciei acceptio, idè controversitur an rationem universalitatis sortiatur per hoc, quòd subjiatur generi? an verò, quòd prædicetur de pluribus numero differentibus? Non est autem hic sermo de specie interjecta, seu subalterna, sed de specie athoma, seu specialissima, quia certum est speciem subalternam non esse speciem prædicabilem prædicatione ad secundum universale requisita, quoniam de pluribus specie distinctis prædicatur, & idè potius genus vocari debet, species verò subjiabilis ea tantum ratione quòd generi supremo subjiatur. Circa præsentem autem materiam duplex est sententia prima Cajetani cap. de specie dicentis idè speciem esse universalem præcisè, quia generi subjiatur: secunda opinio est communis omnium immediatè Cajetani contraria asserens, non per subjiabilitatem, sed per prædicabilitatem constitui in ratione universalis, in quantum scilicet est prædicabilis de pluribus numero differentibus.

Dico ad quæstionem species intrinsicè & formaliter in esse secundi universalis non constituitur per ordinem ad superiora quibus subjiatur, sed per ordinem ad inferiora de quibus prædicatur; Ita communis contra Cajetanum, Probatur Conclusio ratione tam efficaci, cujus efficaciam expertus Cajetanus insolutam relinquere debuit. In tantum species est unum universale de numero universalium, in quantum parti-

I.

Hæc duplex
est sententia

II.
Species in esse
universalis non
constituitur
per ordinem
ad inferiora
de quibus
prædicatur.